

Liviu NANU

editor pe www.poezie.ro

Fane Căruțașu era un bun creștin. De doi ani n-a lipsit duminica de la slujbă și își făcea cruce de fiecare dată când trecea prin dreptul vreunei biserici, iar în situații când acest lucru nu era posibil (de obicei la cârciumă, când comesenii lăsa să le scape cuvinte grele și blasfematoare din gură) își făcea cruce cu limba în cerul gurii și îngâna scurt un „iartă-i Doamne că nu știe ce vorbește”. Dar cel mai greu îi venea când trecea în goana căruței prin dreptul bisericii, timpul era scurt, termina de spus amin când deja trecuse de ea și se afla în dreptul cârciumii, se simțea frustrat de situația asta.

Era căruțaș, așa cum îl puteai ghici și după nume, moștenit de la străbunicul său, care pesemne tot cu căruțele s-ar fi îndeletnicit. Toată lumea îl cunoștea, nu numai în satul lui, Futăcei (mereu s-a întrebat de unde venea numele ăsta), ci și în împrejurimi, căruța lui era confecționată cu propriile-i mâini, vindea 6-7 pe an, mai ales în târg la Roșiori, vinerea, dar de la un timp îi veneau mușteriii și acasă pentru comenzi. Când nu lucra la căruțe, transporta diverse mărfuri, întotdeauna se găsea un client, cu toate utilitățile care apăruseră în ultima vreme, tot mai avea cineva nevoie de nisip balastu sau ciment pentru casă, sau să-și transporte fierul vechi din bățatură. Anul trecut trebuise să vândă un cal și mânzul, acum avea o singură iapă tânără, Viorica, pe care o alinta „fata mea” de fiecare dată când o țesăla, îi făcea curat în grajd, sau îi da un braț de fân.

Era duminică. Se sculă dimineața, mai devreme ca de obicei, trezit de cucurigușul unui cocoș. Mai zăbovi nițel în pat, mai mult ca de obicei, doar era sârbătoare, nu? Nevastă-sa, Lucica, deja trebăluia prin bucătărie, dăduse de mâncare orățaniilor, iar acum pregătea masa pentru cei doi copii, care încă dormeau. Se sculă agale, ieși în bățatură și după ce urină lung pe cireșul din spatele casei, își chemă nevasta:

- Lucico, vino fă și toarnă-mi niște apă.

Lucica veni repede cu o cană de tablă și cu un ștergar. El însă intră în grajd. Iapa fornăi parcă a „bună dimineața”. Tot așa înțelese și Fane, se apropie de ea, îi luă botul în palme și îi dădu două bucațele de zahăr, pe care îl cumpăra special de la prăvălie pentru ea. „Fă, strâmbo, ce m-aș face fără tine?” i se adresă el, iar animalul parcă îi înțelese vorba, depărtă picioarele din spate și lăsa să-i izvorască pișatul. Fane sări în lături, se uită o clipă la spuma galbenă ce se

întindea la picioarele lui, apoi ieși în curte.

Se spală pe față, pe umeri, ba chiar îndrăzni să-și dea cu apă și pe bust, așa cum văzuse el într-un film de război că făceau nemții sau rușii, oricum n-avea importanță, toți soldații din filme făceau la fel, așa cum făcuse și el la rândul lui în armată. Măcar duminica își permitea asta, în restul zilelor, Lucica deja era plecată la școala ei de la oraș, unde era învățătoare. Bău două păhărele de țuică de prăștină și mănca în grabă cele două ouă ochiuri cu slănină pe care Lucica i le lăsase pe masa din bucătăria de vară, nu înainte de a spune în gând Tatăl nostru, doar era creștin, cu frica lui Dumnezeu. Apoi se îmbracă cu hainele „de sus”, o pereche de pantaloni de stofă și o haină ce mirosea a naftalină. Cravată nu-și punea „doar la oraș, când fac afaceri” își zicea, deși afacerile lui le încheia de obicei la cârciuma din sat.

Ajunseră la biserică înainte de începerea slujbei. Aproape tot satul era prezent, popa cel tânăr reușise să-i aducă în casa Domnului cu mic cu mare, era vestit în tot județul că respecta întocmai toate îndatoririle bisericesti, până și slujba de noapte o ținea, chiar dacă nu veneau la ea decât trei-patru babe. Intră în biserică și își făcu trei cruce „una n-o fi de ajuns”, își zise în gând. Nu prea îi plăcea la biserică, avea un sentiment de umilință în fața icoanelor ferecate în argint și a sfinților pictați pe pereți. În ziua aceea preotul le vorbi foarte frumos, sau poate el a fost mai atent ca de obicei, iar la sfârșit le ceru să cotizeze pentru sinistrații din Oltenia. Dădu și el bineînțeles o hârtie de 10.000, „suficient, că și eu sunt sărac, mă spetesc pentru banii ăștia, totuși sunt un bun creștin, sper să mă vadă Dumnezeu că din puținul meu dau și altora”. Ieși mai devreme din biserică „fă, io mai întârzii fo oră-două, trec pe la Gane pe la cârciumă, poate mai tocmesc un transport”. Nevastă-sa nu zise nimic, în fiecare duminică se întâmpla la fel.

Cârciuma era plină când ajunse el. La o masă era un loc liber. Directorul școlii generale, profesorul de română și inginerul de la asociația agricolă stăteau tustrei cu câte un pahar de rom în față.

- Fane, fă-te'ncoa, îi zise inginerul. Hai că avem o afacere de rezolvat. De obicei evita contactul cu intelectualii, ei aveau vorbele lor, pe care el, chiar cu cele opt clase, nu le putea pricepe mereu. Dar cum nu putea refuza invitația, luă loc pe scaunul liber.

- Să trăiți că trebuți, zise el. Da, domnu' inginer, care să fie afacerea? Că io sunt disponibil, mă știți, doar.

- Mai întâi ia de coala un rom mic că

O zi din viața lui Fane Căruțașu

așa se cade. Apoi uite dumneata cum stă treaba: pe miercuri-joi, dar până sâmbătă, nu mai târziu, am nevoie de niște gunoi de grajd la mine acasă, pentru seră. Îl iei de la ferma de vaci, treaba e deja vorbită. Un milion de căruță, îmi aduci două. - S-a făcut șefu'. Știți că puteți conta pe mine. Joi aveți acasă marfa.

- Fane, interveni directorul școlii, Lucica ce face la anul? Tot la oraș? Vezi că am o catedră liberă, poate e mai bine să stea și ea prin preajma casei. La oraș mai sunt și tentații, știi, pe aici se vorbește că n-ar vrea să vină la țară, colegii de acolo sunt mai spălați, mai ales directorul școlii, că tot e neînsurat. Și copilul tău cel mic nu prea seamănă cu tine, e mai blond. Știi tu... Eu îți spun prietenește, doar suntem veri de-al doilea, neamuri, deh...dar știi cum se spune până la urmă, e în ograda ta, e al tău, să-ți trăiască. Ar fi timpul să te maturizezi și tu să nu pățești ca bietul taică-tău, Traian, Dumnezeu să-l ierte, că de bun ce-a fost și de naiv, a dat colțu'.

Lui Fane îi veni în minte chipul tatălui său, și își aminti de ciudata lui moarte, pe când el avea doar cinci ani. Fusesse administrator la Craca, o cabană a comuniștilor, pe malul Dunării, acum în proprietatea asociației de vânători. Taică-său trecea deseori Dunărea, făcea cum s-ar spune micul trafic, însă fără acte, contrabandă cum se zice acum. Aducea de la bulgari, țigări BT și vin, dar de fapt era un pretext, în realitate avea o drăguță bulgăroaică la care trăgea uneori peste noapte, venind acasă înot, dimineața, cu hainele împachetate bine în pungi de plastic și prinse pe cap, atunci când prietenul lui bulgar, Miți, pescarul, nu putea să-l traverseze cu barca. Iubirea lor însă, a stârnit gelozia unui căpitan de grăniceri bulgar, care l-a împușcat în timp ce trecea Dunărea înot. După moartea lui, îl crescuseră bunicii, maică-sa era mai mult internată la sanatoriul tbc, unde s-a și prăpădit. Nu apucase s-o cunoască, doar câteva fotografii îngălbenite rămăseseră în urma ei, din care îl privea un chip alb cu niște ochi înfundăți în orbite și foarte triști. Sau așa i se părea lui.

- Adică ce vreți să spuneți? Că Lucica mea n-ar fi tocmai...? Nu cred. Aș fi simțit-o io până acum. Mai merge un rom? Dacă nu vă e cu supărare. - Merge Fane, cum să nu? Răspunse inginerul. Uite, îți dau o juma de milion avans, și o sticlă de rom. Grigore, aduci azi sticla aia? strigă el la cârciumar.

După ce băură și sticla de rom, Fane își luă rămas bun și plecă spre casă. În mintea lui însă continuă să lucreze vorbele directorului de școală. „Dar dacă are dreptate? Într-adevăr ăla mic e cam blond”. I-a zis și

maică-sa că nu prea dă în neam. „Lasă că rezolv io. O pun să jure pe icoană. Mama mă-sii!”

Ajunse acasă înfierbântat de gânduri și de alcool. Lucica era plecată la maică-sa cu copiii, mâncarea era pe masă. Luă câteva îmbucături în silă, parcă avea noduri. Nici sticla de vin, vinul lui, scos din butoi, nu-l liniști. „tu-ți morții și răniții cui te-a făcut de curvă” izbucni el la un moment dat. „Dar parcă io sunt mai breaz? Ce, io n-am avut și alte femei? Și ce dacă, doar sunt bărbat, am voie”. Se dezbracă de hainele bune, le aruncă pe un scaun. Își luă pantalonii vechi, de lucru, un tricou Lacoste luat din târg, și își puse în picioare cizmele de cauciuc, direct pe piciorul gol. Intră în grajd, hotărât să își facă de lucru. Cărță de balegă grajdul, îl făcu grămadă într-un colț „îl pun și pe ăsta, numai bine că scap de el” își zise. Apoi se duse la iapă și începu s-o mângâie pe coamă. „numai tu, afurisit nu mă trădezi în casa asta”.

Iapa întoarse capul spre el și își rânji dinții, fornând ușor. Dădu din picior și își tremură pielea de plăcere. Fane plecă de lângă ea, se duse în șopron și luă drujba. Era o drujbă bună, aproape nouă, pe benzină, o cumpărase de un an de la un țigan cu doar două milioane, mai tăia lemne din pădure, pentru el, sau atunci când avea comenzi. Se întoarse la iapă, care continua să-și rânjească dinții la el. Își scoase tricoul. Pe piept văzu strălucind cruciulița de argint primită în dar de la Lucica, anul trecut. O duse la buze și o sărută, accelera drujba și dintr-o mișcare scurtă îi tăie iepei picioarele din față. Iapa căzu în bot cu un nechezat scurt, privindu-l cu ochii ei mari. Vru să-i taie și gâtul, dar imediat se răzgândi „las-o să se chinuie, dă-o dracu' ” își zise în gând. Apoi, plin de sânge, ieși din grajd, se așeză jos, în pragul ușii și își aprinse o țigară. Trase cu sete câteva fumuri, apoi o aruncă spre iapa ce zăcea întinsă într-o baltă de sânge. „Doamne, iartă-mă, iartă-mă”, bâigui într-un târziu. Era totuși un bun creștin.

Fotografie de Peter Kayafas ©
- Surdești, 2004